

Minnetale for Mary Aiko Wiborg

Av: Øyvind Wiborg

Døde: 7.2.2016, begravelse: 16.2.2016

Mary har betydd utrolig mye for oss; som mamma, bestemor og olde-
mor. Uten å overdrive har hun i
nærmere hundre år samtidig betydd mye for
mange andre; både slekt og venner. Hun var
en institusjon. Hun har liksom alltid bare
vært der.

For oss i den nærmeste familien er det
mange kvaliteter som vi satte veldig stor pris
på ved henne som person og som har skapt
en ramme for våre liv.

Eksemplene er utallige. Hun var varm, snill,
omtenksom, samfunnsengasjert, ærlig, modig
og hadde masse humor.

Samtidig var hun også alltid bestemt og
standhaftig. Hun hadde en slags stahet, på en
god måte, som satte henne i stand til å nå de
mål hun satte seg.

Disse kvalitetene vil vi huske henne for, ta
med oss videre og strebe etter. Men det kan
likevel være vanskelig; nettopp fordi hun på
så mange områder satte høye standarder.

Bestemor fungerte som familiens *kollektive
hukommelse*; ikke bare for oss, den nærmeste
familien, men også for vår utvidede familie
og slekt i Japan, USA og Italia. Selv om kort-
tidshukommelsen hennes ikke var helt opti-

mal de siste årene, fungerte langtidshukom-
melsen svært bra. Og hun var veldig klar helt
til det siste.

Hun hadde en imponerende oversikt over
familien og slekten. Når vi lurte på noe med
slekten var det alltid godt å kunne spørre
henne om hvem som var hvems søsken, ku-
siner og barn; hvem som bodde hvor, og i
hvilket tidsrom; eller hvem som er på reise i
Norge akkurat nå.

Og hun fungerte som et slags arkiv når
Norman Beecher, en av våre amerikanske
slektninger, skrev en bok om de japanske,
italienske og norske grenene av slekten.

Men det var ikke bare slektskapsforhold hun
hadde oversikt over. Hun var alltid ivrig når
hun snakket om minner og hendelser - gjer-
ne langt tilbake i tid, og gjerne fra oppveks-
ten i Tokyo: Disse beskrivelsene ble gjengitt
like levende som om de skulle har foregått
nå i dag.

Denne utrolige oversikten ble ikke bare be-
vart i hennes hukommelse. Hun var en entu-
siastisk samler på slike minner. Hjemme i
Havreveien står det fremdeles stabler på
stabler med håndskrevne og maskinskrevne
brev; og konvolutter og permer fylt med bil-
der av nære og fjerne slektninger; og skap og
hyller fylt med nips fra alle verdenshjørner.

De siste årene var det faktisk litt vanskelig å
navigere mellom disse ragende bunkene når
vi var på besøk. Dette skattkammeret av do-
kumentasjon vitner om at bevarte hun fami-

liens minner også fysisk; som en databank. Dette var nettopp en av hennes personlige særtrekk: *å ta vare på ting*. På den måten skapte hun kontinuitet og sammenheng i familiens selvforståelse.

Men hun skapte denne kontinuiteten og sammenhengen på flere måter. Med sin kunnskap om familien, og med sin trofaste venn, den gamle skrivemaskinen *Remington*, fungerte hun som en tidlig utgave av *facebook*, en slags edderkopp i et spindelweb av slekts- og vennsrelasjoner på tvers av landegrensene. Gjennom flere årtier skrev og sendte hun stadig brev til alle verdens ytterkanter; på japansk, spansk og engelsk.

Slik korrespondanse sørget for at sosiale og familiære bånd ble knyttet, styrket og opprettholdt lenge før internettalderen.

Og slike bånd har vi i den nære familien nytt godt av lenge, og vi nyter fremdeles godt av dem i dag. Vi har nå kontakt med mange av våre slektninger i utlandet, også på *facebook*. Men denne kontakten hadde ikke eksistert om det ikke hadde vært bestemors innsats ved å holde liv i dette nettverket over så lang tid.

Takket være bestemor kommer vi i familien nå ofte i kontakt med slekt og hennes venner når vi er ute og reiser. De er alltid like interessert og opptatt av hvordan det går med bestemor. De deler alltid gode og artige minner av henne. Hun var svært godt likt.

Bestemor likte å reise selv. Mange ganger tok hun oss med. Men hun likte også å reise alene. Faktisk foretok hun noen av de siste reisene sine alene. Dette gjorde hun altså når hun var nærmere 90 år gammel.

Rundt 2007 gikk turen opp langs norskekysten med hurtigruta. Og på sin aller siste reise alene, dro hun som charterturist til Ungarn. Der brakk hun lårhalsen, men kom seg heldigvis etter noen måneder på sykehus. Hun kom seg stort sett alltid når hun var syk. Hun var litt seig sånn.

I nærmere strøk, her i Norge, likte hun å være med på bilturer og båtturer. Jeg husker at hun nesten hver sommer var med på første del av ferieturene med seilbåten til fatter. Da pleide hun å forsyne oss med sine herlige hjemmelagde sjokoladebrownies. Det var et obligatorisk innslag; og fremdeles i dag får jeg svært lyst på brownies når jeg er med på seilbåttur.

Bestemor var alltid omtenkstom og snill. Både da Tina og Tommy bodde på Majorstua, og da Anna og jeg bodde i Helgesens gate, kom hun ofte trillende med trillebagen fylt med hjemmelaget spagetti, gaver av ulike slag, avisutklipp eller tidsskrifter.

Når det var kaldt ute, ringte hun som regel og ba oss om å kle på oss godt og å bruke skjerf. Dette gjorde hun også selv om vi var kommet godt opp i årene. Hun pleide til og

med å ringe sin 70 år gamle sønn for å minne ham på dette.

Hun var samfunnsengasjert og holdt seg oppdatert. Dette gjorde hun ikke bare ved å lese aviser, følge med på nyhetene i fjernsyn og radio eller gjennom ukeblader. Nei. Hun var også en aktivist. Hun skrev brev til stortingspolitikere om forslag til endringer, meninger og hadde kommentarer til deres politikk. En gang på 2000-tallet demonstrerte hun faktisk også for de eldres sak. Vi fikk da et glimt av henne på dagsrevyen: Hun satt på en stol foran rådhuset - med en paraply og grønn regnkappe.

Hun passet også på at vi fulgte med. Og hun hadde god oversikt i denne rollen. En av hennes favorittaktiviteter var å sende oss konvolutter fulle av avisutklipp, kopi av bilder av slekt og familie. Hun sendte oss regelmessig magasiner og tidsskrifter som for eksempel *national geographic* og *illustrert vitenskap*.

Jeg ble litt overasket da hun en gang ringte meg og etterlyste et bestemt blad som hun hadde lånt meg flere år tilbake i tid. Dette var bare slik bestemor var. Hun husket alltid hvem som hadde lånt hvilket blad.

Bestemor har vært et viktig innslag i julen. Vi var heldige og fikk feiret julen med henne i 2015. Da var den obligatoriske julesherryen på plass; halvtørr Amontillado var favoritten.

Rett etter jul fikk bestemor lungebetennelse og ble lagt inn på Oslo universitetssykehus. Etter perioder med sykdom kom hun seg som regel på beina igjen. Men slik gikk det dessverre ikke denne gangen.

Vi har mistet vår mor, bestemor og oldemor. Som dere sikkert forstår etterlater hun seg et stort tomrom. Vi var svært glad i henne. Dette var en person som skapte gode minner, rammer og livsvilkår. Disse hjalp oss med å vokse som mennesker.

Hun bidro med å styrke samholdet og selvforståelsen i familien. Dette gjorde hun ved å ha fokus på den nære familien. Samtidig satte hun den nære familien i en større sammenheng med både nålevende og døde slektninger; hjemme og utenlands. Vi skylder henne mye for dette.

Hun hadde mange fine kvaliteter og verdier. Disse har vi alltid satt stor pris på. Det kan være vanskelig å følge opp bestemors verdier, væremåte og vesen. Men de vil bli husket av oss, vi vil ta dem med oss resten av livet, og vi vil forsøke å formidle dem videre til kommende generasjoner etter beste evne.

Takk kjære bestemor for at du ga oss våre liv og for at du fylte dem med ditt vesen!